

Камець Олена

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри
підприємництва і торгівлі Вашків О.П.)

МЕНЕДЖМЕНТ ЯКОСТІ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Економіка сучасності ставить принципово нові вимоги щодо якості продукції, яка випускається. Перш за все, це тісно пов'язано з тим, що конкурентоспроможність фірми визначається її впевненим положенням на ринку товарів і послуг. У свою чергу, конкурентоспроможність тісно пов'язана з дією багатьох факторів, два з яких є основними – рівень ціни та якість продукції. Причому останній фактор впевнено виходить на перше місце. Управління якістю є однією з найважливіших функцій як проектного, так і корпоративного менеджменту. Саме управління якістю є основним засобом у її досягненні та допомагає залишатись на певному рівні конкурентоспроможності будь-якому підприємству.

Якість продукції є одним з найважливіших критеріїв функціонування підприємства в умовах насиченого ринку, в якому переважає не цінова конкуренція. Завдяки підвищенню технічного рівня і якості продукції можна визначити темп науково-технічного прогресу і рівень зростання ефективності виробництва загалом. Це, у свою чергу, впливає на інтенсивність зростання економіки, чинить істотний вплив на інтенсифікацію економіки, життєвий рівень населення та конкурентоспроможність товарів країни.

Отже, вирішення проблемних питань стосовно якості продукції є одним із важливих напрямів підвищення рівня життя, економічної, соціальної і екологічної безпеки.

Якість – комплексне поняття, яке передбачає ефективність усіх сфер діяльності підприємства: розробку стратегії, організацію виробництва, маркетинг тощо. Як і всі процеси управління, управління якістю виконується шляхом реалізації певних управлінських функцій. Для побудови дієвої концепції управління якістю неабияке значення має процесний підхід до управління, який за свою суттю є одним з підходів, що досліджуються в теорії менеджменту. Такий підхід дає змогу організувати і представляти управління якістю як безперервну і взаємопов'язану послідовність функцій, що впливають на виробництво задля забезпечення якості товарів чи послуг.

Концепцію управління якістю можна сформулювати таким чином. Управління якістю є безперервним процесом, який впливає на виробництво шляхом послідовної реалізації систематизованих взаємопов'язаних функцій, які

мають на меті забезпечити високу якість продукту. До них можна віднести: зовнішнє і внутрішнє середовища та їхню взаємодію між собою, планування і політику якості, мотивацію та навчання персоналу, контроль та організацію роботи з якості, безпосередньо контроль якості та інформацію про неї, розробку, прийняття рішень і їх реалізацію. Якість визначається взаємодією багатьох місцевих, випадкових, і суб'єктивних факторів. Для того, аби попередити їх можливий негативний вплив на рівень якості необхідна певна система управління якістю. При цьому необхідні не лише окремі різні і епізодичні зусилля, але й сукупність заходів, які постійно впливають на процес створення продукту з метою підтримки бажаного рівня якості. Керуюча система створює і забезпечує менеджмент якості.

Основні етапи розвитку систем управління якістю: система мотивації; система навчання персоналу; система взаємовідносин з постачальниками; система взаємовідносин зі споживачами; документована організаційна система управління якістю [1].

У наш час важливе значення має система сертифікації менеджменту якості, яка представляє собою невід'ємну частину управління якістю і є гарантією високої стійкості підприємства та належної якості продукції. Сертифікат на систему якості допомагає фірмі зберегти конкурентні переваги на ринку. Міжнародний досвід переконує, що сертифікат є важливим документом, який дає гарантію щодо відповідності якості продукції вимогам нормативно-технічної документації [2].

Сертифікат – це документ, який підтверджує відповідність продукції загально визначеним вимогам, певним стандартам або ж технічним умовам. Сертифікація продукції є комплексом дій (заходів), які проводяться задля підтвердження якості і за умови позитивного результату – оформлення сертифікату відповідності. Українським підприємствам сертифікація продукції в умовах ринкових відносин дає такі переваги:

- довіру внутрішніх і закордонних споживачів до якості продукції;
- спрощує і полегшує вибір потрібної продукції споживачами;
- забезпечує споживачу отримання правдивої інформації про якість продукції;
- сприяє довготривалому успіху і захисту конкуренції з виробниками несертифікованої продукції;
- зменшує імпорт у державу (країну) аналогічної продукції;
- запобігає надходження в країну імпортової продукції не належного рівня якості;
- сприяє підвищенню організаційно-технічного рівня виробництва;
- стимулює прискорення науково-технічного прогресу.

Поряд з цим відбувається процес зрощення МВО (Managementby Objectives) –управління за цілями менеджменту якості (як було на першому етапі в системі Ф. Тейлора), проте уже на новому і якісно іншому рівні. В сучасному світі фірма, яка не обізнана у сфері менеджменту якості і екології, не може бути успішною в бізнесі і суспільному визнанні. Система загального управління якістю (Total Quality Management –TQM) є не лише підходом до організації процесів планування, але і забезпечення та контролю якості продукції фірми.

Основні положення концепції TQM такі:

1) визначальна роль керівництва у заходах з реформування чи реструктуризації підприємств на основі принципів TQM; 2) основна увага – клієнтам; 3) стратегічне планування; 4) залучення усіх співробітників; 5) підготовка персоналу; 6) нагороди та визнання; 7) розробка продукції та послуг повинна швидко реагувати на потреби і очікування споживачів, які постійно змінюються та зростають; 8) управління процесом; 9) якість постачальників; 10) інформаційна система; 11) кращий досвід; 12) постійна оцінка ефективності роботи системи управління якістю.

Отже, в систему TQM включено забезпечення якості, яке трактується як певна система заходів і вказує на те, що споживач може бути впевненим у якості продукції, а підприємство стає усе більш конкурентоспроможним.

Використані джерела

1. Багаутдинова Н.К. Формирование системы менеджмента качества. Проблемы теории и практики управления. 2015. № 1. С. 17-21.
2. Ребрин Ю.И. Управление качеством. – Таганрог : Изд-во ТРТУ, 2014. 174 с.
3. Ольдерогге Н. Менеджмент четвертого поколения: современная концепция менеджмента. Менеджмент. 2017. №11-12. С. 62-65.

Костецька Марта

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри
підприємництва і торгівлі Вашків О.П.)

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Управління запасами на виробничому підприємстві є одним з функціональних видів його діяльності, мета якої полягає у зведенні до мінімуму загальної суми щорічних витрат, пов'язаних з їх утриманням. Важливість вирішення проблемних питань в управлінні запасами зумовлена, перш за все, тим, що виробництво є потоком матеріальних ресурсів, який, змінюючи свою